

- Ants Viirman ger svaren – vi ställer frågorna sid 5
- Kulturskolan på den skånska landsbygden sid 8-9

Kultur Nr 3-4 december 97

SMÖCKAN

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd - SMoK

- Gita Sellmann – en dansens ambassadör sid 6-7
- Sångerskan Lisa Ekdahls råd till världen sid 15

NY OFFENSIV
**JUL
NUMMER**
KULTURTIDNING

Motioner om miljoner

Julen klappar på porten och lagom till julefriden har politikererna suttit i sina stugor och brottats med kreativa julklappsrim.

Ur tomtesäcken av motioner till Riksdagen hittar vi glädjande nog ett flertal om Musik- och Kulturskolan.

Vänsterpartiet begär en parlamentarisk utredning om huruvida kulturskolan kan

omfattas av skollagen. De föreslår att 10 miljoner ur 1998 års budget ska riktas till kulturskolor att fördelas av Kulturrådet.

Birger Schlaug, mp, anser att varje barn oavsett var det bor i landet ska ges möjlighet att få en grundutbildning på ett instrument och han vill därför också värna den kommunala musik- och kulturskolan med lag.

Även från socialdemokratiskt håll hemställer man att riksdagen låter göra en översyn av ett statligt anslag.

En tvärpolitisk grupp om fyra motionärer har som sin mening angett att regeringen bör göra en översyn av hur man kan tillgodose barns rätt att spela ett instrument oavsett var man bor i landet.

Lars Leijonborg konstaterar i sin skrivning att Musik- och Kulturskolorna har avgörande betydelse för rekryteringen till professionell utbildning av musiker och andra konstskapare. Kristdemokraterna vill i sin motion betona det angelägna i fortsatta kommunala satsningar på musikskolan. De föreslår 4,5 miljarder kronor utöver regeringen till den kommunala sektorn tiden fram till år 2000.

Vi ser med spänning fram emot att få öppna paketen.

Motionerna i sin helhet står att läsa på internet: www.riksdagen.se/debatt/9798/motioner/kr/index.htm

God Jul till alla kulturvänner!

STEFAN ANDERSSON

Invigningstävling Festivalåret 98

I samband med invigningen av Festivalåret 98 utlyser Kultursmockan "Invigningstävlingen".

Det vinnande programmet ska ha ett fantasifullt och varierat innehåll med god kvalitet samt på flera sätt nå en stor publik. I juryn ingår Gunnar Svensson, Kulturdepartementet, Hugo Blom, Kommunförbundet och Stefan Andersson, Kultursmockan. Priset för bästa koncept är 10 entrebiljetter till mässan Kultur Forum Fritid i Älvsjö 22-24 april 1998.

- Missa inte chansen att bli en vinnare!

Faxa följande uppgifter till redaktionen: skolans namn, så här genomförde vi invigningen och kontaktperson.

Senast den 16 januari vill vi ha anmälan. Faxnummer: 0660-22 33 08

Kultursmockan

KULTURSMOCKAN

PARKVÄGEN 2
893 40 KÖPMANHOLMEN
TEL: 0660-22 33 01
FAX: 0660-22 33 08
E-POST: smok.festival@ornskoldsvik.mail.telia.com

ANSVARIG UTGIVARE

Stefan Andersson

CHEFREDAKTÖR

Ulrica Olofsson

ANNONSANSVARIG

Ulla Nordin

GRAFISK FORM

ILLUSTRATIONER

Annika Olofsson

REPRO

MaxiGraf

PRODUKTION

Mittinfo och MaxiGraf

TRYCK

AB Allebanda

MEDVERKANDE

I DETTA NUMMER

Per Sjöberg

OMSLAGSFOTO

Håkan Nordström

Kultursmockan utges av samrådsorganet för Sveriges musik- och kulturskolor, SMOK.

Kultursmockan under vintern:

Urkommet:	Månstopp för annonser:
v.8	6 februari
v.16	3 april
v.23	15 maj

INNEHÅLL

i detta nummer

Nordens skolledare på mässan	4
Ansvarsskifte på Kommunförbundet	5
Dans hennes bransch	6-7
En skåånsk kulturskola på nära håll	8-9
Här får musiker hjälp	10
Musikskolan som lockar barn från hela världen	12
Där är folkmusiken gränslös	13
Kulturnytt & Åsikten	14
Lisa Ekdahl på gång	15
Världsunik i Globen	16

Nu höjs tempot

– Av Per Sjöberg, Ordförande SMoK –

God Jul och Gott Nytt År!

150 medlemmar, motioner om en kommande musik-/kulturskolelag, ett antal vittnesmål om vår nödvändighet i styrdokument,

1 miljon kronor från "Kultur i hela landet", SMoCKAN...

1997 är snart till ända och jag har förmånen att känna mig alldeles strålande nöjd med vad SMoK har bidragit med, ut-

fört, initierat och påverkat under året!

Visst kan man alltid vara lite missnöjd och smågnällig över varför vi inte lyckats bättre med det ena eller andra, för det är vi ju i allmänhet bra på i Sverige! Men jag tänker inte falla i den fällan utan istället glädjas över allt positivt som hänt för SMoK och för branschen som helhet.

Tro nu inte att jag därför missar eller förtränger de stora problem som många kommuner och musik-/kulturskolor har idag. Jag lider verkligen med er. Årtionden av engagemang kan i sämsta fall försvinna tillsammans med ett klubbslag i kommunfullmäktige. Då är det inte lätt att se några framgångar över huvud taget...

Trots allt så måste jag dock, med en däres envishet, hävda att vi har alla möjligheter att göra framtiden till vår! Kulturen är, och framförallt kommer att bli, en av de allra viktigaste och största tillgångarna i den enskilda kommunen. Att musik- och kulturskolan då skall spela en huvudroll är det väl ingen som tvekar om!

Nu ökar vi tempot! 1998 är kulturens och musik- och kulturskolornas år. Ingen, oavsett man är pensionär, 3 månaders baby eller varför inte politiker, skall kunna undgå att se och ta del av den kraft som vi gemensamt står för!

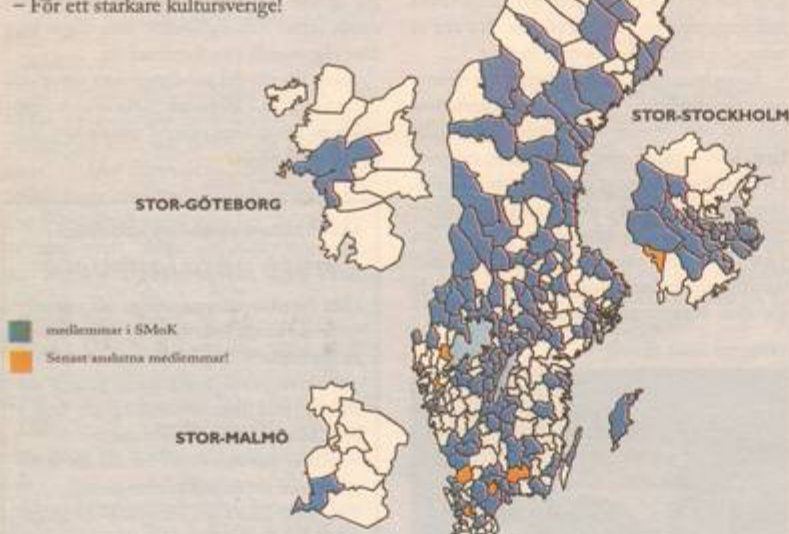
Tillåt mig nu att önska alla en riktigt God Jul och Ett Gott Nytt År!

Smockan lägger kulturpuzzel

Antalet medlemmar i SMoK ökar för varje vecka.

Gå med och lägg din bit till kartan.

– För ett starkare kultursverige!

Utmärkelsen Årets Musik-/Kulturskola

Föreslå din egen skola eller nominera en annan. Inom kort får du en utförlig informationsfölder om tävlingen som initieras av Svenska Musikrådet. Men redan nu kan Kultursmockan avslöja kriterierna som ligger till grund för juryns bedömning av Årets musik-/kulturskola.

- Musik- eller kulturskolan ska genom sin verksamhet vara ett föredöme för andra musik- eller kulturskolor.*
- Musik- eller kulturskolan ska ha ett aktivt utvecklingsarbete, med tydlig inriktning.
- Musik- eller kulturskolan ska sträva efter att ge plats för alla kommuninneboende och stimulera till livslång kulturell aktivitet.
- Musik- eller kulturskolan ska vara en tydlig resurs i den egna kommunen och visa god förmåga att samverka med andra institutioner, föreningar och förvaltningar.
- Musik- eller kulturskolan ska marknadsföras kreativt, okonventionellt och professionellt.

* Förutsätter bland annat att skolan respekterar gällande lagar och avtal inom områden som till exempel upphovsrätten.

Rikspolitiker inviger Festivalåret för Musik- och Kulturskolan

Vid invigningen av Festivalåret för Musik- och Kulturskolan lämnar inte mindre än ett 25-tal politiker sina stolar i Riksdagen och reser ut i landet för att vid samma tidpunkt, den 12 januari kl 12.00, brista ut i talkör för Musik- och Kulturskolan.

Anna Lindh talar i Nyköping, Marita Ulvskog i Karlskoga, Ulrika Messing i Falun, Leif Blomberg i Uppsala, Maj-Inger Klingvall i Norrköping, Margot Wallström i Karlstad, Thage G. Peterson i Norrtälje, Björn von Sydow i Södertälje, Birger Schlaug i Linköping, Margareta Winberg i Örnsköldsvik, Görel Thurdin i Kramfors, Carl Tham i Västerås, Alf Svensson i Jönköping, Annika Nilsson i Vellinge, Marian-

ne Andersson i Vänersborg, Ewa Larsson i Tierp, Agneta Ringman i Kalmar, Carl Johan Wilson i Eksjö, Lennart Fridén i Bergsjön - Göteborg, Björn Kaaling i Östhammar, Leo Persson i Älvdalen och Gunnar Svensson, projektledare för Kultur i hela landet talar i Nordmaling.

Göran Persson och Olof Johansson kommer också att delta men orterna är ännu inte fastställda.

Männe det blir många nyårsloften att utvärdera efter nästa val?

Redaktionen önskar alla medverkande barn och vuxna lycka till med manifestationen den 12 januari.

Från oss i redaktionen till er alla

En riktigt
God Jul
Gott Nytt
Festivalår!
ULLA, STEFAN OCH ULRICA

Skarpa hjärnor och vassa tungor

Över 1400 skolledare från hela Norden deltog i den första Nordiska skolledarmässan, 5-7 november. Programmet, som var ett samarrangemang mellan Skolledarna och Svenska Mässan i Göteborg, blev ett dundrande succéarrangemang med de västsvenska musik- och kulturskolorna i klingande passepartout.

- Av Stefan Andersson -

Hon berörde avslutningsvis den grupp, Kultur i skolan, som tillsatts för att föreslå nya strategier för mer av kultur i skolan.

-Barnen måste få möta kulturen i vardagen. Det vi sår nu får vi senare skörda, avslutade kulturministern.

FLYGFÄRDIG PERSSON

Just hemkommen från USA avslöjade statsminister Göran Persson att Sverige nu siktar högre i skolpolitiken än den tidigare inriktningen om den bästa skolan i Europa.

-Nu ska vi få den bästa utbildningen i världen, sade han.

-Grundskolan är välskött men inte över hela landet. Det har gått för långt med neddragningarna på flera platser. Nu ska vi satsa på grundskolan, lovade han.

Estradsamtalet mellan herrar professorer, skoldirektörer och generaldirektörer blev en resa genom tiden med framförallt Bert Stålhammar som tongivande ciceron. Det livslånga lärandet såg alla som en självklar nödvändighet för framtiden. Över ämnet -skolan och arbetslivet- vässade Jan Ling, före detta rektor för Göteborgs Universitet, sin redan vassa tunga och menade att den kommunala musikskolan ligger i

Marita Ulvskog uttryckte glädje över att mässan valt att markera kulturens betydelse och menade att barnkultur fortfarande är prioriterad i svensk kulturpolitik. Hon ser två grundläggande infrastrukturer i Sveriges kulturliv, biblioteken och de kommunala musik- och kulturskolorna.

-De senare gör betydande insatser för musiklivet som vi inte riktigt kan förstå, menade hon.

- Några skolor har allvarliga problem, men nu satsar staten mer pengar till kommunerna och skolan, sade Marita.

Samverkan mellan olika grupper kulturverksamma, kulturinstitutioner och skolan lyfte hon fram som viktiga inslag för att stimulera barnen och skolan till ett mera aktivt lärande med de estetiska uttrycksformerna.

I händerna på statsminister Göran Persson

Statsminister Göran Persson med Kultursmockan i hand.
- Se till att din skola också bõrs och syns!
Skriv, ring, faxa eller skicka e-post till redaktionen.
Nytt i nästa nummer! -Insändarsida.
Fatta dig kort och lämna avsändaradress.

täten för den utvecklingen genom att utbilda för en av Sveriges största exportnäringar, musikindustrin. Därefter högg han till och dundrade ut sitt budskap.

-Fan ta den politiker som rör Musikskolan, den ska jag själv skära öronen av!

-Läs Dagens Industri, där kan ni se vad musikexporten ger i pengar. Vi exporterar musik som aldrig förr. Det är mycket lönsammare att bygga nya Musikskolor än att bygga Handelshögskolor!, utbrast han.

En kollektiv andhämtning i salen följdes av en bekräftande applåd.

GRÄDDBAKELSER PÅ SKOLBANKEN

Avslutningsvis visionerade var och en i panelen kring det livslånga lärandet. Stålhammar tänker sig att det ska vara en fest att gå till skolan. Där möts eleverna av inspirerande lärare och skolledare som vågar vara mer vägvisande i en förvirrad tid.

Ling för sin del ser elever sitta utspridda på caféer och i bibliotek. Där blir de uppsökta av lärarna som frågar om de kan hjälpa till med något.

Skandinaviens musik- och kulturskolor i nytt uppslagsverk

Ulla Nordin sammanställer en ny omfattande guide över samtliga musik- och kulturskolor i Skandinavien. Se till din skola också finns med genom att snarast faxa den svarstalong du fick i brevlådan för flera veckor sedan.

Finns den inte kvar? Se till att få en ny genom ett enkelt telefonsamtal.
Fax 0660-22 33 08. Tfn 0660-22 33 01.

ERGONOMI för musiker

- Diagnostik och behandling
- Kurser • Utbildningsmaterial
- Rådgivning och konsultation
- Skräddarsydd fortbildning

- Instruktionsvideor

Nyhett Ergonomi för musiker - violin, del 1
Violinspelet ur ett helhetsperspektiv, vänster- resp. högerhandsteknik

Musikergonomi
- Kropp och instrument i harmoniskt samspel
Förebyggande och rehabiliterande rörelseövningar - hur man hittar balans och fria rörelser

Centrum för Musiker/ Medicin

Specialister på belastnings- och förlämningskador hos musiker

Tel 031-773 4014, Fax -4030
e-post: cmm@musik.gu.se
Adress: CMM, Musikhögskolan
Box 5439, 402 29 Göteborg

Foto: Ulrica Olofsson

Kultursmockan möter

- Av Ulrica Olofsson -

chefen för Kultur-
och fritidssektionen
på Kommun-
förbundet

Ants Viirman

Tycker du att det är viktigt med musik- och kulturskolor?

- Ja, helt klart. Det finns inget snack om det.

Värför?

- Jag brukar säga att man kan ta bort utbud av konserter och andra kulturella evenemang och det skulle inte bli någon katastrof. Om däremot musik- eller kulturskolan läggs ner skulle det bli en katastrof. Det finns alltid andra som kan fixa konserter med mera. Men om kommunen inte gör något för skolorna kan ingen annan göra det.

Enligt debattskriften "Kultur som resurs" är musik- och kulturskolan ett av fyra områden som Kommunförbundet anser viktiga. Vad är det konkret som Kommunförbundet kan göra?

- Musikskolan är det absolut viktigaste som finns för barns- och ungdomars kultur.

Men Kommunförbundet kan inte göra så mycket egentligen och det är också själva poängen - att den enskilda skolan ska utvecklas efter lokala förutsättningar och traditioner som finns på orten. Vad vi kan göra är att se till att det pågår en musikskolepolitisk debatt.

De kommuner som medvetet väljer att satsa på kulturen. Vad ger det dem?

- Visst blir det en bättre kommun om man satsar på kulturen. Jag tror att kommuner blir mer och mer medvetna om att de måste jobba för att få folk att vilja bo på orten. Det ska finnas en slags emotionell infrastruktur med en värdefull verksamhet på fritiden, som ju är kultur i vid mening. Kan Kommunförbundet göra något för att förhindra att fler skolor läggs ner?

- Inte annat än att föra resonemang. Men det blir aldrig en varaktig diskussion om inte ansvariga i kommunen tycker att det är viktigt med en musik/kulturskola.

Kulturministern menar att det är för svaga kulturpolitiker ute i landet. Delar du åsikten?

"En lag
är inget
verkningsfullt
styrmedel"

- Det är både sant och fel. Det kan nog vara så att de är svaga men i så fall beror det på att partiet som har nominerat den personen inte har förstått att kulturpolitik behöver starka politiker. Det är ofta så att man har satt kulturintresserade personer i kommunen att föra kulturpolitiska resonemang. De är entusiastiska för kultur men inte så politiskt skolade i vissa fall, i den meningen är de svaga.

- Men du kan aldrig säga att bara man hade duktiga politiker så...

Efter årsskiftet läggs ansvaret för skolorna över från skolsektorn till kultursektorn. Förklara svärför?

- Det är mest en praktisk fråga. Skolsektionen är en stor sektion där man har mycket och tufft att jobba med i den obligatoriska skolan. Den här sektionen har ju hand om andra kulturfrågor och det är ändamålsenligt.

Skolorna tillhörde ju för ett par år sedan kultursektorn. Var det bättre förr, är det därför ni byter tillbaka?

- Det går inte att göra den jämförelsen. Kommunförbundet hade en annan roll då, inte som en intresseorganisation utan mera som en myndighet. Bytet innebär möjlighet till en tydligare kulturpolitisk diskussion kring musikskolan, att man diskuterar den i sammanhang med andra kulturfrågor.

Vilken nämnd anser du lämpligast lokalt?

- Om man hör till kultursektorn kan man utvecklas till att bli en viktig fristående kulturinstitution. Om man väljer att vara kvar i skolan kan det leda till att man jobbar mycket i skolan. Det beror på kommunens inriktning, det finns ingen idealmodell.

Både skol- och kulturministern lägger det yttersta ansvaret på kommunen. Är det rätt?

- Ja, det är helt rätt! Verksamheten tjänar på att det är tydligt vem som har ansvaret. Musikskolan har vuxit fram genom lokala initiativ och eldsjälur, inte genom riksdag och regering.

Det finns nu sju motioner med tydliga signaler från flera partier att skolornas framtid är viktig. Bland annat betonas alla barns rätt till att spela instrument. Hur ska det uppnås, anser du?

- Det betyder ju att man verkligen måste gå in i den obligatoriska skolan. Men även om man når alla där så uppstår bara en slags miniminivå, det vill säga barnen kan bekanta sig med ett instrument men en fördjupning kräver att man måste till med en frivillig del.

Miljöpartiets Birger Seblaug vill att regeringen lämnar förslag om en lag som garanterar den kommunala musik- och kulturskolan. Vill du ha en lag?

- Nej, inte för ett ögonblick! En lag är inget verkningsfullt styrmedel, just utifrån det att poängen är att skolan har en lokal profilering och lokal förankring. Med en lag följer hela baletten runt omkring, all byråkrati. Jag tror inte att den enskilda musikkledaren vill att någon musikinspektör ska komma och peta i hans verksamhet.

Men skulle det ändå inte vara en skarp signal?

- Nej, det är ingen skarp signal. Vi fick en bibliotekslag som sa att det ska finnas bibliotek om så bara som i en liten låda. Med en lag kommer frågan: Vad ska de erbjuda och i vilken omfattning? Det blir för mycket byråkrati och den kan inte finnas utan inskränkning i verksamheten.

Överväger ni samarbete med SMoK?

- Ja, jag ser fram emot ett samarbete.

Vad vill du säga till Kultursmockans läsare?

- De som jobbar i verksamheten behöver tre kunskaper: ämneskunskap, kunskap om hantverket och kunskap om omvärlden. De ska först vilken miljö de jobbar i, att de ingår i ett kommunalt sammanhang. Och att de förstår var den riktiga makten är.

Och den finns?

- Hos dem. Därhemma där de är.

Gita Sellmann har rest jorden över och samlat på sig en ovärderlig skattkista. Fylld till bredden av dokument och etnografiska objekt kring dans. Hon förvarar den i lokalerna för föreningen IDRA.
- Jag ser mig som en dansens ambassadör, säger hon.

En åttaårig norrländsk flicka har just fått sina första skridskor. Hon skrider fram över isen, i drömmar om att en gång få bli isprinsessa.

Hon dansar i snön, under stjärnorna, men längtar ut i världen och hoppas att en dag få dansa på långt varmare breddgrader - i fjärran länder...

HÄR SPEGLAS RIKEDOMEN

Gita Sellmann tar emot i den idella föreningen IDRA:s, Intercultural Dance Research Archives, lokaler i Strindbergshuset

Gita tillsammans med en nubisk dansare i södra Egypten.

Foto: IDRA/Abdulkar

Försvarmusikcentrum (FöMusC) är den del av Försvarmakten som har det samlade ansvaret för all musikverksamhet i försvaret och för statsledningen.

I FöMusC ingår, Marinen Musikkår, Arméns Musikkår, Arméns Musikkår Norrland, Arméns Trumkår samt Livgardets Dragontrumpetarkår.

FöMusC svarar bl a för parad-, ceremoni- och tjänstemusik. Utbildar värnpliktiga för krigsorganisationen. Utvecklar militärmusiken. Bevarar militärmusikalisk tradition och samordnar arméns uppvisningsgrupper.

Dags att söka till försvarets värnpliktiga musikkårer!

Är Du intresserad av att göra värnplikten vid Arméns Musikkår, Arméns Musikkår Norrland eller Livgardets Dragontrumpetarkår med inryckning i januari 1999 samt till Arméns Trumkår med inryckning augusti 1998 är det dags att anmäla ditt intresse

Ansökningstiden är förlängd t o m 971231. Provspelningarna sker vecka 810 och 811 i Malmö, Göteborg, Stockholm, Strängnäs och Piteå.

Telefonnr till Pliktverkets regionkontor:

Boden 0921 - 598 00
 Östersund 063 - 15 80 50
 Karlstad 054 - 10 36 00
 Stockholm 08 - 788 71 00
 Göteborg 031 - 69 24 00
 Kristianstad 044 - 10 55 00

FÖRSVARMAKTEN
 FÖRSVARMUSIKCENTRUM

645 83 STRÄNGNÄS Im 0152-267 11 fax 0152-267 13

Med världen som dansgolv

GITAS DRÖM BLEV VERKLIGHET

- Av Ulrica Olofsson -

Blå tornet i Stockholm. Ett säte för ett mångkulturellt dansdokumentationscentrum med betoning på utomeuropeiska kulturer. På väggarna hänger många färgrika och originella dansmasker. Och bakom välputsade glasrutor döljer sig en utställning av dansdräkter i alla dess färger, smyckade i guldkimrande paljetter, finsydda broderier och annat vackert.

På IDRA finns samlat - på temat dans, musik och folklore - 80 000 foton, flertal videoband, filmer och mängder av pressklipp. I ett av rummen finns ett bibliotek som stoltserar med hyllmetrar av värdefull danslitteratur.

IDRA:s samlingar speglar verkliga den spännande rikedom på danskulturer som finns på jorden, tycker Gita och uttrycker sin glädje över den fascinerande rikedom på variationer som världens danskulturer uppvisar.

Mycket av det som finns på IDRA har Gita fått donerat från både Sverige och utlandet.

Men en stor del har jag själv skaffat fram under mina många resor, poängterar hon.

Inne i sitt bibliotek har Gita satt röda, vita och svarta stora nålar på en världskarta. En för varje ställe hon har besökt. De är som ett fält av stora arbetsmyror som myllrar över världsgrensarna.

EN INRE ÖNSKAN

För ett par år sedan fick IDRA ett startbidrag från Statens Kulturråd för att, i samarbete med dansstudion Dance Connection, skapa ett multikulturellt dansforum. Det har bland annat resulterat i att studion och IDRA har rustat upp så att de nu kan fungera som inspirerande mötesplatser för dem som intresserar sig för utomeuropeiska danskulturer. I dag erbjuder dansstudion kurser och träning i brasiliansk samba, indonesisk och kinesisk dans, orientalisk dans och många, många andra dansformer.

På IDRA kan man komplettera de praktiska danskurserna i studion med en teoretisk del, förklarar Gita.

Gita vill gärna få en deltidanställd till IDRA för att göra kunna registrera allt material och göra det tillgängligt för personer som skulle behöva det.

Till exempel för studenter som studerar dansvetenskap på universiteten, säger hon. Och invandrande dansartister kan hitta värdefullt material här om sina respektive danskulturer. Gita berättar att IDRA har sökt projekt pengar för att registrera fotarkivet, biblioteket och pressklipp-

samlingarna. Men ännu har inga anslag beviljats.

ELDSJÄL MED FÖRETAGARANDA

Gita växte upp i norrländska Timrå.

I en trästuga där snödrivorna vissa vintrar täckte halva fönstret, säger hon lyziskt.

Hon började dansa "på riktigt" när hon var 13 år och hittade sig själv i dansen. Det är det som dansen handlar om, förklarar Gita, att vara väl förankrad i sin kropp.

Det är själva kroppshållningen och rörelserna som gör att en person blir vacker, säger hon och rör sig i eleganta rörelser runt i köket, där vårt tevattnen sakta ångar upp i luften.

I tonåren beskrev hon sig själv som ganska stel och blyg och ibland en alltför ordentlig söndagsskoleflicka.

Det är nu i mogen ålder jag har blivit något av en vild tonåring. Det påstår i alla fall mina vänner, skrattar hon.

Och varför sluta dansa nu när man blir gammal, utbrister hon spontant. Ju äldre man blir desto mer bör man dansa. Man kan bjuda mer på sig själv, man har hittat körlinjen.

Genom åren har alltför rader lagts till i Gitas redan långa meritlista. Hon har hunnit skaffa sig en filmag-examen och flera andra examina och poäng från både svenska och utländska universitet och specialinstitut. Hon har utbildat sig till auktoriserad rörelseanalytiker i USA. Hon har gått danskurser både utomlands och i Sverige. Hon har jobbat som auktoriserad Stockholmsguide, tjänsteman på Svenska UNESCO-rådet och SIDA, invandrarlärare i svenska språket, ordförande i Danscentrum med mera.

Tillsammans med professionella invandrartister startade hon i början på 80-talet den Asiatiska Dansteatern där hon fortfarande är verksam. Gita är också initiativtagare till flera nationella och internationella UNESCO-anslutna dansorganisationer. Dessutom bidrog hon till att dansterapi fördes in som akademiskt ämne i landet.

Idag frilansar jag huvudsakligen som gästlärare i rörelseanalys och kroppspråk på olika universitet och högskolor i Norden, berättar Gita. Jag föreläser och leder workshops om världens danskulturer på studieförbund, folkhögskolor och en och annan kulturskola.

På IDRA har hon egna seminarier, föreläsningsserier och dansteaterföreställningar för barn. Hon skulle gärna vilja utarbeta programmet och läromedel speciellt anpassade till kulturskolorna.

*Mitt i natten,
är det byfest hos
folket i nordöstra
Burkinafaso.
Och bland dem
finns Gita.*

Foto: IDRA/Anders Eriksson

I SYDLIGA NEJDER

Trots att Gita större delen av sitt liv levat med inkomster långt under existensminimum, har hon tagit sig runt nästan hela världen. Som reseledare, inbjuden gästfö-

reläsare, presentatör, organisatör och utställare på konferenser och festivaler har hon haft chansen att smaka på världens lyx. Men samtidigt har hon varit lika nöjd med att leva ett enkelt liv.

Man nöjer sig med ett enkelt liv när man har fått resa och se så mycket som jag har gjort, säger hon och fortsätter.

Via resan ut till andra kulturer ser man klarare på sin egen kultur och hur viktig kulturen är. När jag har rest i världen har jag träffat människor som levt under ytterst enkla materiella förhållanden och ändå har kulturlivet blomstrat.

Numera reser Gita ofta till Marrakesh i Marocko, där hon tillsammans med Academia Arabesca bygger upp ett Nordiskt Kulturinstitut och ordnar fortbildningskurser om arabisk kultur för lärare och andra intresserade. Det har också blivit ett gästhem för kulturarbetare, forskare och författare som vill stödja idén om bättre kontakt med kulturlivet i arabvärlden.

Det finns bara en väg. Vi måste försöka förstå och respektera varandra annars förgör vi varandra, säger Gita som beskriver sig själv som en brobyggare mellan kulturer.

Den unga flickan lärde sig dansa. Hon åkte ut i världen. Gita har - sänar som på isprinsessdrömmen - fått göra just det där hon så innerligt önskade. Den där gången under Vintergatan.

"Jag hittade
mig själv
i dansen"

Stina Lundkvist, 9 år, tränar några vackra julånger på sin fiol.

Det är juletider och eleverna förbereder en utställning på Medborgarhuset i Eslöv. Elin Krook, Julia Stenberg och Victoria Larsson binder julkransar.

Nära Lund, några mil från Malmö, ligger Eslöv. Omgiven av flera vackra slott, medeltidskyrkor och möllor. Och mitt i staden, intill kyrkan, har kulturskolan sina egna lokaler - i ett rosa gammalt stenhus.

HÄR ÄR LIVAT

Ytterdörren till det rosa huset slås upp. På andra våningen har några unga elever blockflöjtsundervisning med rektor Eva-Lena Nilsson. Under dem, en trappa ner, sitter Dennis Carlsson, 10 år, tittar koncentrerat i sin lärobok och famnar sitt dragspel. Han blickar upp för ett ögonblick och musiken tystnar:

- Det är kul att spela, säger han.
- Hade du inte sagt det hade du fått dubbel läxa, skärmtar läraren Håkan Andersson.

Längst upp i byggnaden, i bildsalen, förbereder några barn en utställning på Medborgarhuset. Julkransar av granris, kottar och band binds ihop av deras små händer under insyn av lärare Åsa Erlöv.

Victoria Larsson, 8 år, längtar till utställningen och hon tvekar inte när hon bestämt säger:

- Det kommer att komma massor med folk.

I rummet intill står läraren Sigon Hallberg och Stina Lundkvist, 9 år. Vacker julmusik växer fram från hennes drag över fiolens strängar.

I Fritidsgården, några hundra meter bort, strömmar toner av Spice Girls ur högtalarna. Här dansar kulturskolans elever, 11-12 år gamla, jazzdans med ledaren Linda Rosslin. De bjuder på en häftig uppvisning framför den stora spegeln i salen.

- Det här är jätteroligt, låter det i gemensam stämma.

En stund senare är vi tillbaka i det rosa huset. Det är teaterlektion på översta planet med tjejer och killar från första året på gymnasiet. Rasmus Eriksson är en i gruppen.

- Teater är ett sätt att uttrycka känslor och det är skönt, säger han.

De spelar upp en pjäs de själva satt ihop. Ett känsloladdat möte mellan Lotta från den fina familjen och Anton från en familj som har problem. Dramat inleds med att pojkens familj bräkar och han börjar ta droger. Anton träffar Lotta, blir kär i henne, men dramat får ett tragiskt slut. Anton dör av en överdos och Lotta faller gråtande över hans rygg. Avslutningsvis sjunger ungdomarna en rörande text: "Vi är barn av vår tid".

På kulturskolan i Eslöv trivs lärarna, här satsar kommunen på skolan och elever och lärare får stöd såväl ekonomiskt som med lokaler. På bild några ut personalen tillsammans med rektor Eva-Lena Nilsson långt till vänster.

Kultur

- Av Ulrica Olofsson -

- Foto Ulrica Olofsson -

2 rosa hus

I Eslöv har kulturskolan blivit en viktig resurs för kulturlivet i staden.

- Vi behövs här och det har politikerna förstått, säger rektor Eva-Lena Nilsson.

Kultursmockan reste till den skånska småstaden och möttes av en kulturskola med en sprudlande aktivitet.

Läraren Håkan Larsson lär sin elev Dennis Carlsson, 10 år, att spela dragspel. Det är hans första termin och det går redan riktigt bra för honom, dessutom är det kul: - Ja, det är kul att spela, säger han.

Det händer mycket. På kulturskolan i Eslöv.

VIKTIGA FÖR STADEN

Kulturskolan, i dess nuvarande form, har funnits i två år. Skolan har bara frivillig verksamhet och idag undervisas elever i bild, drama, schack, musik och dans.

- Vi är en väldigt stor del av kulturlivet i Eslöv, berättar Eva-Lena.

Elevernas framträdanden lockar alltid fullt hus oavsett om de dyker upp på Medborgarhuset eller på andra ställen i staden. Skolan har fått rollen att vara med överallt där det önskas någon slags underhållning, på årsmöten, på företag, på skolkonserter och så vidare.

- Vi har bjudit på billiga kulturella evenemang överallt och fixar alltid så att alla blir kanonnöjda, förklarar Eva-Lena.

- Egentligen är ju inte det vår roll, fortsätter hon, men vi betyder mycket för dem som bor här.

- Och vi drar mer folk än när kända per-

soner utifrån kommer, säger lärarkåren stolt.

Förklaringen är de överens om:

- Det är för att vi är så pass bra, säger Håkan Andersson.

- Visst, vi är bra, säger Anna Paulsson.

Lokala projekt finns ofta med i kulturskolans planeringskalender. Vid månads-skiftet maj/april nästa år ska skolan ha en stor dansshow. Förra året arrangerade skolan "Eslövskavalkaden" med 206 medverkande elever. Hela 3776 personer kom. 14 procent av befolkningen. Inte illa.

- ...Kristina från Duvedmåla har väl inte lyckats med det, säger Eva-Lena spontant med skratt i rösten.

TEGELSTENEN RAMLAR INTE

Ledningen i staden är mycket välvilligt inställda till kulturskolan, berättar Eva-Lena.

- Det är självklart att vi ska finnas och vi har inte behövt skära ner. Tvärtom har vi fått mer pengar.

Kommunen har köpt ett hus till skolan och bekostat resor som elever och lärare har gjort till Norge och Estland. Och när man nästa år ger sig iväg igen, till Norge, är det kommunen som återigen öppnar plånboken.

- Det är nästan så att man väntar på att tegelstenen ska ramla ner men den ramlar inte, säger Eva-Lena.

Hon framhåller att det är viktigt att ta vara på den lokala kraften, eftersom det är en resurs till Malmö, Lund och Köpenhamn och för lätt att ta sig dit.

Det gäller att satsa på lokala förmågor. Kulturen ska finnas på hemmaplan. Även om det är en liten stad.

- Politikerna här har kommit på att ta vara på det lokala och i stort sett alla ungdomar, även de som inte går här, vet vad vi gör eftersom vi syns mycket utåt, säger Eva-Lena.

Det rosa husets dörrar slår igen. Men de öppnas snabbt igen av alla barnen som möter mig där på trappan.

"Kulturen ska finnas på hemmaplan"

Musiker lider i tysthet av värk.
Trots att skadorna kan förebyggas.
I Göteborg finns landets första klinik
för musikerskador.

- Det känns märkligt att vi inte
har arbetat med dessa problem tidi-
gare, säger vd Lars Brandström.

- Av Ulrica Olofsson -

Lars Brandström är vd för Centrum för Musiker Medicin i Göteborg.

Foto: Ulrica Olofsson

Klinik för musikerskador

Smärta i rygg och nacke, utslitna muskler, värk i leder och senor, skador i örat. Larmrapporter visar att många av landets musiker har problem med förslitnings- och belastningsskador och att hörseln krånglar. Ett problem som det har varit tyst om länge. För två år sedan genomförde Musikhögskolan, tillsammans med Sahlgrenska sjukhuset, en undersökning bland skolans elever. Skrämmande siffror visade att så

- Det är ju unga människor som inte ens har kommit ut i arbetslivet än. De vi utbildar ska ju hålla hela livet.

MUSIKER UTAN KROPP

Det har varit tabu att prata om skador i samband med musik, menar Lars.

- Musiker har inte haft någon kropp. Bara sitt instrument och varit dess ödmjuka tjänare, säger han.

Lars berättar om elever som flera gånger har sökt hjälp hos läkare och han tycker inte att läkarkåren har förståelse för det som de behandlar. De konstaterar bara var musikern har ont och sätter en diagnos, förklarar han.

- Perspektivet borde vara musikern med sitt instrument, säger Lars. Det blir istället en nerv under luppen.

Centrum för Musiker Medicin (CMM) verkar huvudsakligen inom tre områden: forskning, behandling och utbildning. I behandlingen görs först en medicinsk och fysikalisk undersökning av patienten, sedan analyseras spelteknik och kroppshållning med hjälp av en video. När det är klart får patienten en behandlingsplan baserad på det som kommit fram under behandlingen och på patientens individuella målsättning.

- Det är viktigt att diagnos och behandling av belastnings- och förslitningsskador sker utifrån en helhetsperspektiv, betonar Lars.

CMM är knutet till Musikhögskolan och här finns läkare, sjukgymnast och instrumentalpedagog.

LÄRA FÖR LIVET

För att öka kunskapen om att förebygga belastnings- och förslitningsskador erbjuder centrumet kurser och utbildningspaket. Teamet har vid några tillfällen haft dagskurser för musik- och kulturskolor.

De jobbar successivt med att ta fram läromedel och Lars anser att Ergonomi ska vara en självklarhet i all musikundervisning. Idag läser studenterna på Musikhögskolan fem poäng i ämnet och enligt Lars är de tacksamma för den nya kunskapen.

- Studenterna tycker att det är fullständigt suveränt. Plötsligt får de en medvetenhet om vad de ska göra och vad de gör för fel.

CMM erbjuder även konsultation vad gäller fysisk arbetsmiljö för musiker och samarbetar med Hörselvårdsenheten vid Sahlgrenska universitetssjukhuset och Lindholmen Utvecklings AB kring hörselskador. Självklart är det viktigt att bidra med ny forskning.

- Forska dels med ett medicinskt perspektiv men även från ett musikpedagogiskt håll, säger Lars, så att läkare vet hur de ska hantera en musikerskada och hur vi som pedagoger och utövare ska hantera problemet.

Tankar kring BELASTNINGS- OCH FÖRSLITNINGSSKADOR i det vardagliga arbetet:

Mats Hansson, musikledare, Hallstahammar:

- För oss är det problemet väldigt konkret eftersom vi har en stråklärare med nedsatt tid på grund av problem med ryggen. Vi har nu under våren bestämt att en sjukgymnast ska följa med lärare ut i olika undervisningssituationer.

Bengt Sandberg, musikledare, Charlottenberg:

- Visst är det aktuellt och vi pratar om det emellanåt. Det är definitivt viktigt att på ett tidigt stadium visa eleverna hur man spelar rätt och vilka effekter det får om man inte gör det.

Benny Wiberg, rektor, Förlöv:

- Det är upprörande, också med tanke på de hårda besparingskrav och förhållanden som man slåss med. Vi har nog aldrig riktigt pratat om det, men vi släpar ju på tunga grejor och jag har själv knäckt min rygg.

många som 89 procent av eleverna hade fått skador av sitt musicerande. Nära hälften av dem hade någon gång sökt hjälp för besvären. Dessutom konstaterades ökade besvär med tinnitus.

- Det är alldeles för mycket och vi måste ta det som en varningssignal, säger Lars Brandström upprört.

NORRSKEN

NORDISK FOLK- & VÄRLDSMUSIKFEST • GRAND HOTELL • FALUN 29. I - I. 2

KONSERTER

Galaxy (F), B.A.R.K (S)
Wynja (S), Kapell Uno (S)
Gjallarhorn (F), Triakel (S)
Åsmund & Sturla (N), DUG (DK)
Flillet / Hamre Energiforsyning (N)
Ferdafolk (N), Sivan Perwer (S)
Arja Kastinen (F), Väsen (S)
Duo Aorta (S), Simbi (S)
Kætter Kvartet (DK)
Chateau Neuf (N)

med flera

FALUN
FOLKMUSIK
FESTIVAL

**SKIV-
RELEASER**

Earth Songs
Frode Nyvold
Johan Hedin, Ola Bäckström & Jonas Knutsson
Olof Johansson
Johan Hedin

SEMINARIER

World music on the net
Kulturprojekt - sluta snacka, hit med stålarna!
Projektkultur - tomteblöss, happening - än sen då?
Exotism och etnopornografi
med mera

SKYLTFÖNSTER

- MÖTESPLATS - FEST!
Utställning / mäsas,
seminarier, möten - och
massor av musik!

Med reservation för ändringar. Inf: Margareta Heikenskjöld, FFF, tel 023-830 94, fax 023 633 99

KULTUR FORUM FRITID

Fackmässan & Konferenser

22-24 april 1998

Stockholmsmässan, Älvsjö

Konferensen

Ett konferensprogram för alla –
verksamma inom kultur och fritid

Ur programmet: Elisabet Nihlfors, Lärarförbundet. *Kulturell Yttrandefrihet – om lust och arbetsglädje i skolan.* Kirsten Drotner. *Konsten att skapa sig själv – om ungdomars val av media.*

Årets händelse för alla Musik- och Kulturskolor. Speciellt riktade seminarier för musik- och kulturskolan med bl.a:

Professor Jan Ling – *Vad händer med den klassiska musiken under nästa århundrade?*

Docent Mats Trondman – *Den goda kulturens möjligheter och hinder.*

Förre Dramatenchefen Lars Löfgren – *Konstnärligt ledarskap.*

SMoK håller också årsmöte i anslutning till konferensen.

Utställningen

Två utställningar under samma tak –
Kultur Forum och Forum Fritid

Utställningarna vänder sig till alla med engagemang inom kultur- och fritidssektorn i Sverige. Här träffas politiker, handläggare, idrottsledare, lärare, kulturarbetare och andra som arbetar yrkesmässigt eller ideellt inom kultur- och fritidssektorn i landets kommuner.

På Forum Fritid visas det senaste av produkter och tjänster inom området, allt från läkarsystem till idrottsmaterial.

Biblioteksutrustning, entrésystem, ljud och ljusanläggningar, material och utrustningar för musik- och kulturskolor är exempel på produkter som visas på Kultur Forum.

Önskar ni mer information om utställningarna kontakta Stockholmsmässan.

Välkomna!

SK SVENSKA
KOMMUNFÖRBUNDET

Svenska Kommunförbundet Kultur- och Fritidssektionen
Postadress: 118 82 Stockholm
Tel: 08-772 41 00 Fax: 08-772 44 03
E-mail: pia.bengtsson@svekom.se

Stockholmsmässan Stockholm International Fairs
Postadress: 125 80 Stockholm
Tel: 08-749 41 00 Fax: 08-99 20 44
E-mail: staff@stofair.se

Här möts världen

I Göteborgsförorten Bergsjön sker möten mellan människor från världens alla hörn.

Barn och ungdomar som samlas i musikskolans verksamhet.

Nyligen stod det klart att musikskolan nästa höst får starta musikklaser i sång, dans och drama.

- Det känns jättebra, säger rektor Charina Widmark.

- Av Ulrica Olofsson -

Chefen för stadsdelnämnden i Bergsjön Jan Rexmo här tillsammans med Charina.

Eleverna på musikskolan i Bergsjön kommer från många olika länder. Irma Obranovic från Bosnien har gitarrlektion.

Foto: Ulrica Olofsson

Det är egentligen bara några stenkast från centrala Göteborg. Där, som Bergsjöskolan skymtar intill spårvagnshållplatsen. Där, som musikskolan har sitt säte. Ändå är det här långt bort från vad många skulle kalla de "fina" kvarteren. Betongfasaderna är märkbart synliga. Folk mår dåligt. Det är verkligheten.

- Den här stadsdelen mår inte bra, säger Charina, en aning vemodigt.

- Just därför är kulturen så viktig här, framhåller hon. Och vi vill vara med och höja statusen i stadsdelen, ta vara på det fina som finns här.

KULTUR SOM FÖRENAR

92 olika nationaliteter. 12 600 invånare. Helt naturligt har undervisningen på musikskolan - som är inriktad på kör och rytmik - fått en rik mångkulturell prägel.

För de barn och ungdomar som deltar i verksamheten blir det inte bara ett kulturellt möte utan även en väg in i det svenska samhället.

- Vi vill ta vara på de olika kulturbakgrunder som barnen har, säger Charina. Och det är också väldigt viktigt att bygga broar, att barnen får komma ut och se andra platser och andra stadsdelar.

Elever från musikskolan har till exempel jobbat med Musikhögskolans kammarkör, varit på en Internationell körfestival i Stockholm och en gång varje år uppträder

skolans kör på Liseberg, berättar Charina.

Paul Helltén är gitarrlärare och har en gitarrgrupp tillsammans med elever från både Bergsjön och centrala Göteborg.

- Man hjälper eleverna in i Sverige och jobbar medvetet med utbyte mellan skolor. Elever härifrån träffar andra svenska barn och det blir lättare för dem att integreras, säger han.

I musikskolan får barnen självförtroende och känner att de är duktiga och duger, dessutom får de en social gemenskap, betonar Charina.

GER POSITIVA EFFEKTER

Charina tycker att det är viktigt att eleverna får en stund till att göra något annat än det traditionella skolarbetet.

- Det är jättebra för barnets utveckling, säger hon.

Den ekonomiska snällbläst som sveper genom landet har inte drabbat musikskolan i Bergsjön särskilt hårt.

- Visst har skolan drabbats av mindre besparingskrav, men det har aldrig varit på tal att musikskolan ska försvinna, förklarar Charina. Jag tror man har insett att vi måste finnas.

Nyligen beslutade stadsdelnämnden i Bergsjön att musikskolan, tillsammans med Bergsjöskolan, ska fördjupa undervisningen med musikklaser i sång, dans och drama hösten 1998. Bergsjöskolan med rektor

Peter Lindqvist i spetsen har gett uppdraget att utforma klasserna till musikskolan och Charina Widmark. Bergsjöskolan blir den enda mellan- och högstadieskolan i Göteborg som har klasser med den bredden. Utbildningen vänder sig till årskurserna 4-9 och löper först och främst som ett projekt i tre år. Charina hoppas att många elever ska lockas till den nya undervisningen.

- Vår inriktning är gedigen och ska stå för kvalitet, säger hon

Jan Rexmo, stadsdelschef i Bergsjön förklarar beslutet:

- Det är viktigt för stadsdelen med en satsning på musikskolan. Att vi har en hög kvalitet på musikundervisning och att vi gör det känt.

Han anser att det är oerhört viktigt att ta tillvara den kulturbakgrund som finns och betonar vikten av att Bergsjön har en positiv profil.

- Många flyttar tyvärr härifrån och det ser vi som en negativ trend. Det här är ett sätt att skaffa hög kvalitet för att ge positiva effekter för stadsdelen. Vi vill ju att de som kommer hit ska bo kvar här.

Att räkna in pengar för en sån här satsning är inte aktuellt, menar Jan.

- Man får inte se till vad det kostar utan istället se det som en förebyggande verksamhet, säger han. Ungdomarna får en meningsfull verksamhet.

Stefan Westberg längst till höger med en av alla "Gränslöst" han varit ledare för genom åren.

- Det är ett klart uppsving för folkmusiken, en våg just nu som märks tydligt.

Det säger Stefan Westberg ledare för "Gränslöst" på Dans-och Musikskolan i Falun. En folkmusikgrupp vars repertoar är just - gränslös.

- Av Utrica Olofsson -

Gränslös folkmusik i Falun

Faluns kommun är oerhört kulturrik, här finns djupa folkliga traditioner och till den årliga Folkmusikfestivalen strömmar mängder av människor.

Dans-och Musikskolan har valt att satsa på folkmusik och förklaringen är enkel, enligt rektor Stefan Boklund.

- Folkmusik är en tradition som ska föras vidare, en del av vårt svenska kulturarv. Den ska självklart finnas på varje musikskola, tycker han.

FRIHET ATT SKAPA

Folkmusikgruppen "Gränslöst", som leds av Stefan Westberg, består av 28 medlemmar från högstadiets årskurs 8 till 3:an på gymnasiet.

För Stefan är folkmusiken en livsnerve. I "Gränslöst" hämtas inspiration från såväl de svenska traditionerna som från världens andra hörn.

Repertoarerna skapar gruppen tillsammans och grunden för dem är gehörspele. Ytterst sällan används noter.

- Ramarna är friare än i vanliga ensembler, det ger chans till personliga tolkningar och uttryck, förklarar Stefan. Det är en fantastisk form att jobba med, här finns skaparanda.

"Gränslöst" har spelat på Folkmusikfestivalen under de senaste två åren.

- Den ger oss en härlig kick varje år, säger Stefan.

I slutet på januari ska gruppen framträda när Falun Folkmusik Festival (FFF) arrangerar "Norrskan 98" för aktiva inom folk/världsmusik i Norden. Det blir första gången som FFF bjuder in landets alla musik/kulturskolelärare till evenemanget. Den 29 januari-1 februari ska här finnas utställningar, konserter, seminarier...

En egen work-shop med inriktning på folkmusik kommer att vara på plats.

- Utan musik-och kulturskolorna skulle

inte Falun Folkmusik Festival vara vad den är i dag, framhåller Jan-Christer Svensson, konstnärlig ledare på FFF.

Kungl. Musikaliska akademien

utlyser 1998 års

Ungdomstipendier

Musikaliska akademien utlyser ett antal mindre stipendier avsedda som ekonomiskt stöd till unga instrumentalister och sångare i ålderna 13-19 år, d v s födda under åren 1979-1985, som har förutsättningar för ett musikyrke och som kanske kommer att välja ett sådant senare.

Företräde ges dem som ej kan behålla kvalificerad undervisning på sitt instrument/sång på hemorten utan måste resa till lärare på annan ort.

Den som redan antagits till högre musikutbildning, vid musikhögskola i Sverige eller motsvarande utomlands, kan ej komma ifråga till dessa stipendier.

Ansökningsblankett kan rekvideras från akademien fr o m den 8 december, tfn 08-611 16 53, 611 57 20 (vxl.). Ansökan skall vara akademien tillhanda **senast den 16 februari 1998.**

Provspelning anordnas på olika platser under våren.

Akademiens överväganden beträffande dessa stipendier framgår av "Till musiker dans man som barn", som kan rekvideras från akademien, Blasieholmstorg 8, 111 48 Stockholm. Pris 30 kronor + porto

INVIGNING

av

Eric Sahlström - Institutet
"Sveriges första folkmusikinstitut"

Fre. 23 Januari

Information och program:

Eric Sahlström - Institutet, ESI
Bruksgatan 3, 748 50 TOBO
Tel.0295-342 90 Fax.0295-342 99

FYRVERKERIFESTIVALEN

28-30/8 1998 i Halmstad för blåmusiker
under ledning av

ANDREAS HANSON

Flygvapnets Musikkår medverkar under hela festivalen som stämledare och repetitörer samt med workshop och konserter.

Goda möjligheter till egna framträdanden för orkestrar.

Priset för inkvartering i flerbäddsrum, mat och noter är 625 kr per person för hela festivalen.

Begär folder eller upplysningar per tel 035-13 75 97

Vill du ha en lagstiftad musik- och kulturskola?

LENA LARSSON, 42 ÅR, MUSIKLÄRARE I KARLSHAMN.

- Ja, i och för sig skulle det kanske behövas eftersom jag har en känsla av att det man sparar först på är kultur. Men en lag skulle betyda att kommunen är tvingad att ha en skola inte att de inte har en skola för man själv förstår att man måste ha en, att det är naturligt i varje kommun. Det är sorgligt. Om det blir en lag ska det finnas papper på hur verksamheten ska vara, hur många som ska gå där... annars kan man ju bara göra en liten försäkrad grupp och kalla det musikskola.

EVA WELAM, 41 ÅR, MUSIKLÄRARE I KALMAR.

- Både och...det har sina sidor, det är svårt att svara ja eller nej. En lagstiftning innebär en viss risk att alla lägger sig på en miniminivå. Jag ser en fara i att kommuner ser det som en chans att dra ner, eftersom de ändå klarar den nivå som skolan ska vara på. Vissa kommuner kan nog tjäna på det medan andra, som inte alls vill ha en skola, måste ha det. Jag tror att de stora skolorna skulle dra ner på verksamheten om det blev en lagstiftning och de små skolorna skulle tjäna på det. Det är som sagt jättesvårt att säga ja eller nej, för det skulle ju ändå ge tydliga signaler.

BO INGEMARSSON, 45 ÅR, MUSIKLÄRARE I FALKENBERG.

- Det är tveksamt, det är inte säkert att verksamheten blir bättre för att man är tvingad att ha en skola. Berättigandet ska komma inifrån skolan. Vi ska en hög kvalitet på musikundervisningen och stå upp för våra musikaliska värderingar. Vi ska alltså vara så pass bra att skolan inte ska behöva ifrågasättas och då behöver vi ingen lag. I en kommun som blir påtvingad en lag mot sin vilja ser jag en risk att man lägger sig på den miniminivå som är bestämd.

På gång vid landets musik- och kulturskolor just nu:

Musik- och Dansskolan i Borgholm

Per-Olof Rylander, musikledare:
- Som så många andra skolor ska vi bli kulturskola och den har vi tänkt starta fullt ut nästa höst. Vi ska utöka med dans, drama och bild. Just nu undersöker vi samarbetsformer med bland andra studieförbunden så det blir det vi jobbar med under vintern. Redan i januari startar vi regelbunden dansundervisning.

Kulturskolan i Hammarstrand

Christer Melin, kulturskolechef:
- Nu ska vi göra luciaspel i modern tappning. Det blir lite mera än det traditionella med en egen story som vi har skrivit ihop och så gör vi luciasången på ett annorlunda sätt. Så en gång per termin har vi något som heter "Hela skolan sjunger", då vi åker ut till de åtta skolor som finns i kommunen. Skolorna får önska vad de vill höra och så åker våra elever och lärare ut. Vi brukar ha det i samband med jul och sjunga julsånger och sedan har vi det en gång på vintern.

Musikskolan i Malå

Björn Sivertsson, musikledare:
- Vi har en så kallad "Inlandsorkester" här tillsammans med kommuner i närheten: Skellefteå, Norsjö och Arvidsjaur. Ett 20-tal musiker som tillsammans bildar en liten symfoniorkester och ger konserter i de olika kommunerna. Det är nuvarande och gamla elever från musikskolan tillsammans med vuxna och det är väldigt trevligt. Vi arbetar medvetet med att få tag på lite udda solister, så att man kan visa vad som finns i kommunerna.

Eget hus för musiklärare på Värmdö

På Värmdö musikskola håller man i dagarna på att spika upp väggar, lägga golv och tak till det som ska bli Musikens hus. Nya fräscha repetitionslokaler och expeditionsrum ska invigas den 10 januari nästa år. En välkommen kommunal satsning, tycker rektor Liselott Pflaek.

- Det känns jättekul att kommunen har valt att satsa på vår verksamhet och på musiklärarna här. Förut har de fått åka runt överallt, nu får de snart ett eget hus.

Musikens Hus ska inte ha några konserthallar men ska dockas ihop med Gustavsbergsteatern och lärarna får därmed möjlighet att utnyttja deras lokaler för arrangemang.

- Jättestastiskt att kommunen satsar på musikskolan, säger musiklärare Lars Falk. Nu kan vi utveckla verksamheten på ett annat sätt, eftersom vi får lokaler med utrustning.

- Jag ska undervisa några rockgrupper och nu slipper man ju ha grejorna i en släpvagn.

Klirr i kassan på kulturskola

Kulturskolan i Filipstad har fått ett alldeles unikt tillskott i kassan. Varje år utser Köpmännen i Filipstad en ambassadör för staden och när Monika Forsberg i år blev utnämnd valde hon att satsa på kulturskolan. Hon skrev en musiksaga om Nalleman Filip. En saga med text och bild och en medföljande cd-skiva, som också innehåller musik av henne och Hasse Andersson. Skivan säljs i Filipstads kommun och kostar 120 kronor. Av dessa går 20 kronor direkt till kulturskolans verksamhet. Hitills har drygt 1000 böcker sålts, således har kulturskolan fått 20 000 välbekomna slantar.

- Det känns jättebra, säger musikledare Jan Westberg. Det som är så roligt är att kändisar ofta pratar gott för verksamheten men alltför få gör något radikalt.

- Vad jag vet har ingen skola varit med om detta, säger han.

Pengarna ska gå till att instifta en fond på Monikas begäran. Den ska sedan användas till stipendier och inköp av material.

Jan tror att framtida ambassadörer kommer att ha svårt att inte följa Monikas exempel och stödja kulturskolan.

- Det här är något för framtiden, det behövs mer och mer. Och det är angeläget för oss eftersom vi haft kris i verksamheten. Nu får vi hjälp genom henne.

Musikskolan i Tranås ger unga jobb igen

De senaste tre åren har Tranås kommun i samarbete med musikskolan låtit ungdomar sommarjobba som "Sommarmusikanter" under tre veckor. De unga har bildat grupper och själva fått leta upp lämpliga speltilfällen. Projektet har nu blivit så uppskattat i kommunen att skolan även kommer att bjuda på teater nästa sommar. Eleverna får därmed sommarjobba inom ännu en genre.

- Det blir spännande. Vi har en nyanställd dramapedagog och ska ha föreställningar på olika ställen, mycket utomhus på gator och torg, säger Karin Arvidsson, biträdande musikchef på musikskolan i Tranås.
En skola som blir kulturskola inom kort.

Unikt skifte i kommunen

I Robertsfors har kommunledningen valt att placera musikskolan på ett annorlunda ställe - närmare bestämt under självaste kommunstyrelsen.

Från och med den 1 januari kommer musikskolan i Robertsfors att tillhöra kommunstyrelsen istället för som tidigare Barn- och utbildningsnämnden. Ingen annanstans i landet har ett liknande skifte skett.

- Jag tror att man har bestämt sig för att vi ska få lugn och ro, säger musikledare Rolf Källqvist.

Skolan har under många år hotats om nedläggning och levt med upprepade sparberättelser.

- Det är klart att det känns som en viss trygghet att kommunstyrelsen gör en sådan tydlig markering, tycker Rolf.

Roland Ivarsson arbetar som Barn- och utbildningschef och han bekräftar att skolan på många sätt har varit omdiskuterad och att det har funnits förslag om nedläggning.

- Man kan säga att de nu fått en budget istället för att bli utan. Skolan har krymt men det här är ändå en garanti på att de får vara kvar, säger Roland.

Föräldrastyrelse på Huddinge Musikskola

På musikskolan i Huddinge utanför Stockholm tillsätts efter årsskiftet landets första föräldrastyrelse inom musikskolevärlden.

Styrelsen utses av Utbildningsnämnden och på stolarna ska det sitta tre föräldrar, en lärare, en politiker, en rektor och tre ersättare. Dessutom sitter två elever med som har närvaro- och yttranderätt men inte rösträtt. Samarbetsnämnden avskaffas och ersätts av den lokala styrelsen, men rapportering och samråd med nämnden ska ske kontinuerligt.

- Vi kommer att ha möten en gång i månaden och det handlar om att lära oss att arbeta ihop inom styrelsen, att hitta rätt former, säger rektor Matz Weiler.

Han ser fram emot att jobba i styrelsen och menar att det här är ett sätt att komma närmare beslutsfattare.

- Det finns en stark opinion kring musikskolan och genom en offensivare verksamhet kan man stärka skolans band till samhället och vi får en närhet till beslutsfattare, säger Matz.

- Det här är ett sätt att nutidsanpassa verksamheten, fortsätter han. Och det genererar trygghet för personalen. Styrelsen ska inte arbeta med detaljfrågor utan på en övergripande nivå med frågor som rör verksamheten.

- Spontana reaktioner från föräldrar är att äntligen får de vara med och reagera konkret, att på ett tydligt sätt visa och säga att det här vill vi ha, säger Matz.

Örebro utsetts till jazzkommun

Svenska jazzriksförbundet har utsett Örebro till 1998 års jazzkommun. Staden har en av landets största jazzklubbar, Just Jazz Club, en förening med 100 medlemmar. Klubben startades på initiativ av en lärare på kulturskolan i Örebro och får kommunala pengar som styrs via skolan.

- Kommunen har gett oss i uppdrag att det ska finnas jazzmusik, vi har gett i uppdrag åt Just Jazz Club att ordna det, förklarar Jan Bohman, kulturskolechef.

Kulturskolan i Örebro har en lång tradition av jazz bakom sig och undervisar cirka 500 elever på skolans pop-, rock- och jazzavdelning. När Just Jazz Club, som årligen arrangerar ett 20-tal konserter, bjuder in artister är kulturskolans elever ibland förband åt dem.

- Det är verkligen bra och roligt för eleverna, säger Jan. Diplomet utdelas vid jazzriksdagen den 23 maj.

Porträttet

Det må vara en saga för god för att vara sann. Men Lisa Ekdahl har slagit till igen. Den här gången med en obämnad platta med amerikansk krydda.
- Mina texter influeras av livet och de måste ha anknytning till mig, säger hon.

Lisa leker livet

- Av Ulrica Olofsson -

Hej Lisa, hur mår du?

- Jag mår väldigt bra.

Du har mycket på gång. Aktuell med nya soloplattan "Bortom det blå" och många turnéer den senaste tiden. Hur känns det?

- Det känns väldigt bra för mig. Jag har aldrig varit så upptagen tidigare som jag är nu, aldrig någonsin i livet. Och just nu trivs jag med allt jag gör. Det är tillfredsställande och mycket av det jag gör nu kan jag råda över själv.

Gillar du att vara i farten?

- Ja, just nu gör jag det.

Du blev känd snabbt. Din första platta sålde enormt bra. Är det här det du alltid har velat göra?

- Nej... jag började med jazzmusik när jag var 18 år för att jag var intresserad av jazz och eftersom det är en så smal genre så tänker man inte i genombrott. Jag började skriva låtar och tänkte aldrig så, eftersom låtarna hade en helt annan funktion för mig. Jag skrev låtarna för mig själv och spelade privat, för vänner.

- Jag blev regelrätt upptäckt när jag var 22 år och varken jag eller skivbolaget förväntade att det skulle gå så bra.

Det är ditt tredje soloalbum. Vad skiljer det från dina tidigare plattor?

- Det är ju Jojje Wadenius som producerat och står för arrangemanget och det är en skillnad eftersom han är amerikansk och är med och färgar med sin produktion.

- Det känns som en frisk fläkt. Det är kul med en amerikansk producent. En lagom blandning av amerikanskt och svenskt.

Du skriver visst aldrig ner dina texter eller noter utan har låtarna i huvudet.

- Ja, det har att göra med att när jag gör låten känns det inte som att jag är i en stämning där jag vill ta fram papper och skriva.

"Man kan bara veta vem man är genom att känna i stunden"

Du måste ju ha ett otroligt minne?

- Det är nog så att det slår av och på och det är väl ett tillfälle när det slår på.

Och det är bara du, din gitarr och din röst. Det kan tyckas vågat?

- Ja, visst är det så. Jag är glad att vi inte har lurats in i fallen att slänga på mer instrument och sång.

Din röst är nära och skör och dina texter är känslomässiga. Är de en spegelbild av dig själv?

- Ja, det tycker jag. Det är aldrig den varianten att jag till exempel ser en film och använder ett tema till en text. Mina texter influeras av livet och de måste ha en anknytning till mig.

Vad vill du ge dem som lyssnar?

- Jag vill att de som lyssnar ska drabbas av att det är enkelt och uppriktigt.

Vilken av alla dina låtar är din egen favorit?

- Jag vet inte. Jag tycker mycket om "du är inte där för mig" på den nya plattan. Men det är svårt och säga, i morgon kan jag säga någon annan.

Vem är personen Lisa?

- Det här låter filosofiskt... men man kan bara veta vem man är genom att känna i stunden. Man kan inte komma fram till vem man är genom att fundera över sin sociala bakgrund eller sina drömmar. Om man vill veta vem man är ska man se efter i det som finns just nu, i stunden.

Vad är din största tillgång då?

- Jag är relativt orädd.

Du har en djup syn på allt det som existerar omkring oss?

- Ja...skratt...jag är intresserad av allt som händer framför näsan, hur allt ligger till.

Du har en gång sagt att världen är rutten, men livet är gott. Vad menar du?

- Svårt att förklara men om man tittar på hur världen ser ut. Det finns misär både på längre och nära håll och vi lever i ett kärlekslöst samhälle. Den som tittar sig om-

Foto: Carl Bengtsson

NAMN: Lisa Ekdahl
ÅLDER: 26 år
FAMILJ: Mannen Bill och sonen Milton.
BOR: På söder i Stockholm.
YRKE: Musiker, låtskrivare, sångerska. Alla dom låter bra.
TJANAR: Oj, det är jag osäker på, mer än tillräckligt i alla fall.
KÖR: Jag undviker att köra bil och jag kör inte cykel heller. Men taxi och buss åker jag.
LÄSER: Sällan.
LYSSNAR PÅ: Ray Charles, Billy Holiday, Chet Baker, Ben Harper...
SKRATTAR: Högt
GRÅTER: Tyst
ÄLSKAR: Livet
HATAR: Trängsynthet
MINNS: Oj, det är omfattande...mina låtar.
NY SKIVA: Den 5 november släpptes den senaste soloplattan "Bortom det blå".

kring hur livet ser ut kan bli nedslagen, eftersom den som ser sig omkring får bevis för hur eländigt det är.

- ...Jag tror att det är så att vi har hamnat in i något eländigt. Sedan handlar det ju naturligtvis om man tror på att människan är god eller ond.

Vad har du för råd till världen då?

- Bara att hålla ett öppet sinne.

Har du gått i musikskola?

- Jag gick musikgymnasiet i Södertälje. Det var en väldigt bra undervisning och det har betydligt mycket för mig.

Vad tycker du om att det skärs ner i estetisk verksamhet?

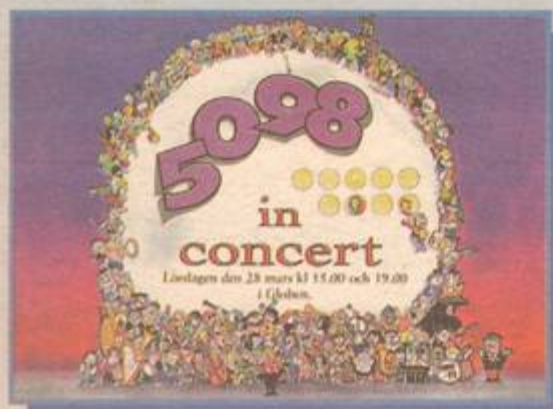
- Det är fruktansvärt synd. Det är viktigt att unga människor och barn får möjlighet att ta del av och spela levande musik med någon som kan.

- Verksamheten ska vara till för alla. Alla unga måste få vara med.

Vad ska du göra nu?

- Vi ska sticka och spela några låtar, jag och Jojje.

Världens största orkester i Globen

Lägg den 28 mars mycket tydligt på minnet. För då händer något historiskt- något som ingen människa tidigare har skådat. I Globen möts 5000 musicerande barn och ungdomar från Stockholms läns musik- och kulturskolor och kända artister i konserten "5098 in concert". Under den två timmar långa konserten bildar dessa, tillsammans med elever på landets musik- och kulturskolor, världens största och mest utspridda orkester. Ett evenemang som via TV kablats ut i landet.

- Sveriges Television är mycket intresserad av en sändning, avslöjar Tommy Kjellgren, rektor vid Lidingö musikskola och projektledare.

SKAPA FLERA KONTRASTER

Det är musiken som kommer att styra konserten i Globen som är indelad i fyra akter med: folkmusik-, medeltids-, fruktsallads- och karnevalstema.

- Vi ska ha en teatralisk, scenisk musik med mycket för ögat. Med dans och utklädda musiker, säger Tommy.

Under Festivalåret, den 28 mars, kommer något alldeles unikt att inträffa. Från Globen leds en konsert med tusentals unga elever och världens största orkester.

Och världens största bok står redo att skriva in rekordet.

- Av Ulrica Olofsson -

- Allt sker på olika scener samtidigt och vi ska arbeta med kontraster, förklarar han, växla mellan det stora och det lilla till exempel från en ensam cellosolist till en stor orkester.

Det är under karnevalsakten som "Världens största orkester" ligger som ett enskilt nummer. Alla musik- och kulturskolor erbjuds att medverka i musikstycket "Thank you for the music" som går i gång med ett intro från Globen. Barn- och ungdomar spelar i sina hemkommuner, med dem i Globen, på den kända Abbalåten. På uppsatta TV-monitorer i Globen läggs sedan bilder in från de olika distrikten.

- Det ska bli en masseffekt. Aldrig någonsin har något liknande gjorts och inspektörer från Guinness Rekordbok kommer att vara på plats, säger Tommy.

KONSERT MED SUCCÉ

Valet av det kända stycket förklarar Tommy med att den har en läcker finalkaraktär.

- Det kommer att bli kul för barnen att kunna säga att jag var med i världens största

Tommy Kjellgren omgiven av en aning (!) stela människor på Hötorget i Stockholm. Stelt blir det däremot inte när SMoK arrangerar den gigantiska konserten "5098 in Concert" i Globen den 28 mars, Kulturåret 98. Den dag när världens största orkester skrivs in i Guinness Rekordbok.

ta orkester... den som nu står i Guinness Rekordbok, säger Tommy.

Under 1996 gjordes en liknande konsert i Globen som då kallades "5096 in Concert" och den blev en stor succé. Konceptet därifrån har slipats i kanterna och lagts till med den udda och spännande tanken på "Världens största orkester" i en fantastisk show.

SMoK
Sveriges
Musik-
och Kulturskoleråd

**Sveriges största barn-
och ungdomskultursatsning,
den kommunala musik- och kulturskolan
med över 300.000 barn
och unga, behöver en
samlande organisation!**

Rådet har som uppgift att stötta, utveckla och verka för en positiv framtid för alla kommunala musik- och kulturskolor.

Medlemskap kan du söka genom att anmäla din musik- och kulturskola men SMoK välkomnar också dig som önskar enskilt medlemskap.

Årsavgiften för musik- och kulturskola är satt till 15 öre per kommuninvånare upp till 100 000 invånare och 8 öre per invånare därutöver. Enskild medlem betalar 300 kr per år.

De musik/kulturskolor som ansluter sig som medlemmar från och med nu betalar halv avgift för tiden fram till 31/7 1998.

ANSÖKAN OM MEDLEMSKAP

KOMMUN ELLER ENSKILD PERSON _____

BEFATTNING _____

ADRESS _____

POSTADRESS _____

TELEFON _____

FAX _____

Posta ansökan till Sveriges Musik- & Kulturskoleråd, Industrivägen 33, 763 41 HALLSTAVIK.